

Offerte-aanvraag literatuuronderzoek naar de maatschappelijke gevolgen van COVID-19-beleidsmaatregelen

Onderzoeksvraag

Wat is er bekend over de maatschappelijke effecten van maatregelen die overheden hebben genomen om de verspreiding van COVID-19 tegen te gaan? Het gaat daarbij om:

- de maatschappelijke impact van (pakketten van) COVID-19 beleidsmaatregelen, waaronder:
 - de effecten op het welzijn van mensen, hun leefstijl, vrijetijdsbesteding en gezondheid (zowel fysiek, mentaal als sociaal)
 - de gevolgen voor de medische en langdurige zorg, het onderwijs en de economie
- de effectiviteit van deze maatregelen op de verspreiding van het coronavirus

Eindproduct

Een beknopt Nederlands- of Engelstalig onderzoeksrapport (een *quick scan*) met een publiekssamenvatting in het Nederlands, beide publiceerbaar op de website van het MIT.

Planning

- Doorlooptijd: februari tot en met mei 2023, of (in overleg) zoveel eerder als mogelijk
- Eind april 2023: conceptrapport naar referenten (organiseert opdrachtgever)
- 1 juni 2023: definitieve rapport gereed (inclusief verwerking commentaar referenten)
- Presentatie van de hoofdconclusies voor (subcommissie van) het Maatschappelijk Impact Team

Toelichting

Het Maatschappelijk Impact Team (MIT) wil een completer beeld krijgen van de wetenschappelijke kennis over de maatschappelijke gevolgen van beleidsmaatregelen die wereldwijd genomen zijn tijdens de coronapandemie. Het gaat dan over bijvoorbeeld het verplichten van mondneusmasker, *social distancing*, en scholing op afstand (zie lijst onderaan). Er is er veel onderzoek gedaan naar het effect van vaccinatiebeleid en niet-farmaceutische epidemiologische overheidsmaatregelen (*non-pharmaceutical interventions, NPI*) op de verspreiding van het coronavirus (zie bijvoorbeeld Haug et al, 2020, Brauner et al, 2020 en Talic et al, 2021), maar er lijkt minder onderzoek gedaan te zijn naar de maatschappelijke impact van deze maatregelen langs andere kanalen.

De maatschappelijke impact van coronamaatregelen gaat verder dan het effect op virusverspreiding. Zo kunnen maatregelen een direct effect hebben op onder andere het (subjectieve) welzijn van mensen, hun leefstijl, hun vrijetijdsbesteding en hun mentale, fysieke en sociale gezondheid. Zijn (groepen) mensen bijvoorbeeld eenzamer geworden, zijn ze minder gaan sporten, meer gaan roken? Is er meer overgewicht?

Coronamaatregelen hebben ook gevolgen voor maatschappelijke sectoren, waaronder de medische en langdurige zorg, het onderwijs, de economie. Wat is bijvoorbeeld de invloed van coronamaatregelen op uitgestelde zorg, ziekteverzuim, onderwijsachterstanden en werkloosheid?

De literatuur over de maatschappelijke effecten lijkt beperkter dan de literatuur over de effectiviteit van de maatregelen op de verspreiding van het virus, al kan het ook zijn dat deze literatuur meer verspreid is over wetenschappelijke disciplines.

De *quick scan* die gevraagd wordt, geeft een (kwalitatief) overzicht van de belangrijkste bevindingen in de literatuur en bespreekt de robuustheid van deze resultaten. Het MIT zoekt vooral naar resultaten die relevant zijn voor de Nederlandse context; het gaat om overheidsmaatregelen die in crisistijd zijn getroffen in vergelijkbare (parlementaire) democratieën.

Flankerend beleid, zoals inkomenssteun, valt buiten de scope van de opdracht.

Het MIT wil kennis over de maatschappelijke impact van coronamaatregelen verzamelen om te gebruiken in factsheets over deze maatregelen en over pakketten van maatregelen. Deze factsheets vormen de basis voor advisering door het MIT in de (nabije) toekomst.

Tijdens het onderzoek vindt kennisuitwisseling plaats met het secretariaat van het MIT/subcommissie MIT.

Referenties

Haug et al, 2020, [Ranking the effectiveness of worldwide COVID-19 government interventions | Nature Human Behaviour](#)

Brauner et al, 2020, [Inferring the effectiveness of government interventions against COVID-19 | Science](#)

Talic et al, 2021, [Effectiveness of public health measures in reducing the incidence of covid-19, SARS-CoV-2 transmission, and covid-19 mortality: systematic review and meta-analysis | The BMJ](#)

Appendix: lijst met beleidsmaatregelen (niet-limitatief)

Uitgangssituatie	
	Geen interventie: Samenleving volledig open houden
Preventie infectie en ziekte	
	Hygiëne, bescherming, ventileren
	Mondneusmaskers
	Vaccineren
Bronmaatregelen	
	(Zelf-)testen
	Isolatie en quarantaine
	Registratie vaccinatie/testuitslag, gezondheidscheck en CTB
Beperking sociale contacten	
	Thuiswerken
	Spreiding in ruimte en tijd
	Reisbeperkingen
	1,5 meter afstand
	Beperkingen niet-essentiële dienstverlening
	Verbod contactberoepen
	Sluiting scholen
	Avondklok